

Budget för ett hållbart Knivsta

**Mål och budget 2024 samt planeringsramar 2025-2027
för Kommunfullmäktige**

Innehållsförteckning

1. Beslut.....	4
2. Inledning	5
3. Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2023 - 2026	7
4. Politisk organisation.....	8
5. Agenda 2030, omvärlden och utmaningar för Uppsala län	9
6. Ekonomisk utblick.....	12
Internationell konjunktur.....	12
Svensk konjunktur.....	12
Kommunernas ekonomi	13
Demografi	15
7. Liberalernas fokusområden för en hållbar framtid	17
8. Styr- och ledningsmodell	19
9. Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag och indikatorer	22
En social, ekonomisk, kulturell, grön hållbar stadsutveckling i Knivsta och samtidigt värna det unika. (KS, SUN, BMN).....	22
Inriktningsmål Kommunfullmäktige	22
Liberalernas politik för livslångt lärande i trygga miljöer (UN)	23
Liberalernas politik för Vård, stöd och omsorg med kvalitet (SN, UN)	24
Kultur och Fritid (KS).....	24
Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)	25
Inriktningsmål Kommunfullmäktige	25
En sund budget är en förutsättning för en ansvarsfull utveckling av Knivsta	25
10. Knivstas ekonomiska förutsättningar	26
11. Driftsbudget nämnder	27
11.1 Finansförvaltning.....	28
11.2 Kommunstyrelsen	30
11.3 Samhällsutvecklingsnämnden.....	32
Driftbudget	32
11.4 Valnämnd.....	33
11.5 Överförmyndarnämnd	33
11.6 Kommunrevision	33

11.7 Socialnämnd	34
Driftbudget	34
11.8 Utbildningsnämnd	36
Driftbudget	36
11.9 Bygg och miljönämnden.....	37
12. Ekonomistyrningsprinciper.....	39
Bilaga 1 Kommunfullmäktiges program för utförare	45

1. Beslut

Mål och budget 2024 med planeringsramar 2025 - 2027 fastställs med följande innehåll:

- Kommunövergripande mål med tillhörande fokusområden och direktiv.
- Resultat- och balansräkning, med ett budgeterat resultat på 25,1 miljoner kronor.
- Driftbudget och investeringsplan för kommunstyrelsen och nämnderna.
- Kommunstyrelsen får i uppdrag att omsätta befintliga lån när de förfaller, samt nyupplåna vid behov upp till 100 miljoner kronor under 2024.
- Borgensavgifter för 2024 fastställs enligt modellberäkning till 0,58 procent för Kommunfastigheter i Knivsta AB, 0,45 procent för Knivstabostäder AB, Knivstavatten AB är borgensavgiften 0,36 procent.
- Skattesatsen för 2024 är 20,91 procent.

2. Inledning

Liberalerna lägger sin budget med fokus på ett hållbart Knivsta. Vi bygger våra förslag på en långsiktig planering utifrån hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Vi står inför fortsatt stora utmaningar med omvärldsläget, klimatkris, kriget i Ukraina, lågkonjunktur och en fortsatt tuff tid för hushållen och företagen närmaste åren. Vi vill med vår budget och förslag ge människor hopp om en bättre framtid och en positiv utveckling för invånarna i Knivsta.

Förutsättningen för en sund utveckling är en ekonomi i balans. Stort fokus på miljön och våra viktigaste områden skola, vård och omsorg.

Vi satsar på välfärden på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt och där förutsägbarhet för skola vård och omsorg gäller.

Knivsta behöver ha en tydlig hälso- och sjukvårdsplan. Knivsta är en ung kommun med en "ung" växande befolkning. Vi har också en ökande mängd äldre som behöver vård och omsorg framöver. Utmaningen för oss här i Knivsta liksom i övriga landet är att färre skall ta hand om fler inom välfärden.

Tillsammans blir vi starkare.

Vi prioriterar förebyggande tidiga insatser i de verksamheter som redan arbetar med detta. Vi prioriterar Familjecentralen Fröhuset. Tidiga insatser är mest kostnadseffektivt och ger minst lidande för individ och familj. Vi stärker samarbetet mellan kommunens och regionens verksamheter. Vi utvecklar och förbättrar samverkan med elevhälsan och barn- och ungdomspsykiatri, SUF (samverkan-utveckling-föräldraskap), och utveckling av Vårdcentrum i Knivsta tillsammans med Regionen.

Vi tydliggör valfriheten för våra äldre i samverkan med de privata aktörer som finns, både vad gäller utbud på hemtjänst, våra äldreboenden men också andra tjänster som mat och möjlighet att använda de företag som utför välfärdstjänster exempelvis inom RUT-tjänster. Vi behöver också utveckla samverkan med idéell sektor.

Hot, våld och förtryck hör inte hemma i ett modernt samhälle. Knivsta skall ta fram en handlingsplan till sina verksamheter mot hedersrelaterat våld och förtryck. Inga barn och inga vuxna skall behöva leva under dessa förhållanden.

Knivsta kommun är en ung kommun med många barnfamiljer. Vi ska ha en barnomsorg med god kvalitet där barnen känner sig trygga. Utöver det vill vi säkerställa att alla barn får bästa möjliga språkliga förutsättningar att klara sin skolgång. Vi vill satsa på språkutvecklande insatser för alla barn i förskoleåldern. Vi gör även satsningar på skolan där inköp av fysiska läromedel är ett prioriterat område. Digitala verktyg ska fungera som ett komplement till fysiska böcker. Lärarnas tid ska gå till för och efterarbete inte till att behöva producera egna läromedel. Vi ska fortsatt kartlägga samt ge i uppdrag att minska lärarnas administrativa börda. Inom kort ska en

ny plattform för omdömen samt uppgifter upphandlas. Vi behöver säkerställa att den blir ett hjälpmedel och inte administrativ belastning. Varje elev ska få utveckla sina kunskaper utifrån sina förutsättningar. Läsning är nyckeln till lärande. Vi värnar om skolbiblioteken. Men samarbetet med kommunens bibliotek är också ett viktigt inslag när det gäller att uppmuntra barn och unga till läsning. Våra skolor ska ha tydliga handlingsplaner för hur man arbetar för att motverka mobbing. Lika viktigt är det att arbeta både kort- och långsiktigt för att komma tillrätta med ångest och oro hos våra barn och unga. I skolan formas framtidens medborgare.

Tillväxt har inget egenvärde utan är en positiv effekt av att vi gör saker rätt och därmed skapar förutsättningar för att alla ska trivas i Knivsta.

En ny översiktsplan (ÖP) skall tas fram under mandatperioden och liberalerna vill se en fortsatt trivsam utveckling med blandad bebyggelse av flerbostadshus, radhus och villor.

Knivsta skall föra en aktiv och tydlig dialog med Regeringskansliet, regionen och Trafikverket för bättre villkor för Knivstas utbyggnad. Vi skall också aktivt utveckla i samverkan med forskning, akademi, företag, regionen och andra kommuner för en hållbar framtid.

Vi ska bevara fler grönområden och gröna stråk i planeringen. Vi kommer att fortsatt driva frågan om ett kommunalt naturreservat i Södra lunsen som är ett viktigt grönområde för Knivstas invånare. Vi fortsätter utveckla samverkan mellan stad och landsbygd. I den nya översiktsplanen behöver vi i möjliggöra för nära service som butiker, restauranger, vård, omsorg, förskolor, skolor och förenkla för företag att etablera sig. Idag finns det hinder i gällande översiktsplan och gamla omoderna detaljplaner som inte rimmar med dagens behov av nära service, utveckling av företagande och med hänsyn till klimatet.

Det skall vara enkelt att ta sig fram i Knivsta. Vi tidigarelägger satsningen på en interkommunal cykelväg mellan Knivsta och intilliggande kommuner. Vi arbetar för att klimatkonsekvenser genomförs i alla beslut i kommunens verksamheter samt värnar kulturhistoriska minnen i den framtida utvecklingen av Knivsta kommun.

Vi lyfter kulturen i vår budget och i arbetet med den nya översiktsplanen. Vi stärker finansieringen till biblioteket och kulturskolan. Vi vill verka för ett ökat samarbete mellan lokala kultur-, hembygdsföreningar och företag Vi vill införa en årlig kulturvecka.

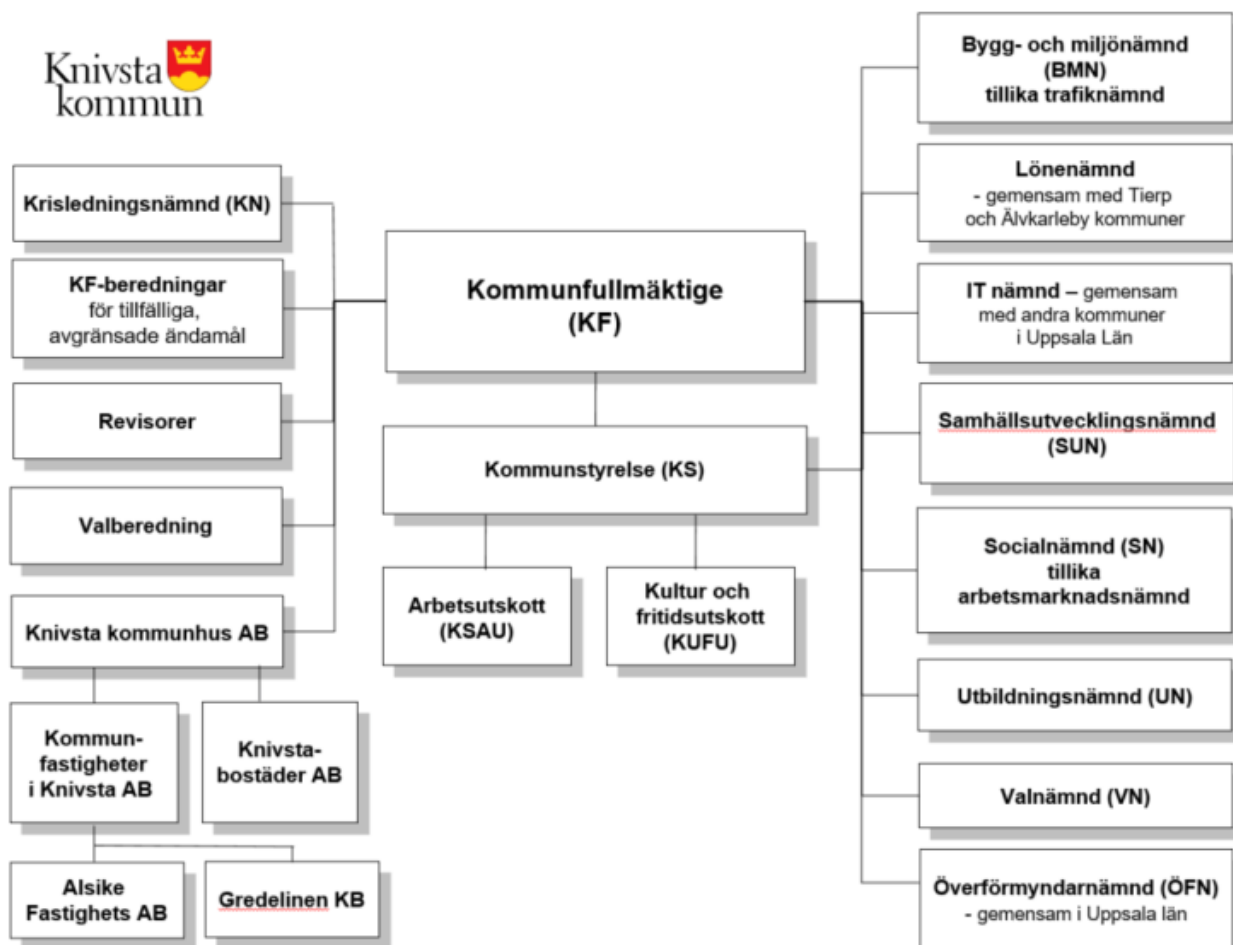
Vi fortsätter driva utvecklingen av Mora stenar och Mora äng till ett besöksmål.

3. Mandatfördelning i kommunfullmäktige 2023 - 2026

Parti		Antal mandat
	Knivsta.nu	9
	Socialdemokraterna	5
	Moderata Samlingspartiet	4
	Sverigedemokraterna	4
	Kristdemokraterna	3
	Centerpartiet	2
	Vänsterpartiet	2
	Liberalerna	1
	Miljöpartiet	1

4. Politisk organisation

5. Agenda 2030, omvärlden och utmaningar för Uppsala län

Agenda 2030

Agenda 2030 är en internationell agenda för förändring mot ett hållbart samhälle. Under agendan finns 17 olika mål med delmål för en hållbar framtid. Sverige har som mål att vara ledande i genomförandet av agendan. Knivsta kommun ska tillhöra de kommuner som tar ansvar för det genomförandet.

Knivsta kommun har åtagit sig arbeta med länets regionala utvecklingsstrategi som tillika är länets agenda 2030 strategi. Den är styrande för att nå de globala målen för Knivsta kommun.

Kommunens invånare, medarbetare och politiker ska kontinuerligt ges information och utbildning i Agenda 2030, för att stärka förståelse och bidra till en god utveckling av de globala målen. I arbetet ska även näringsliv och civilsamhälle involveras.

Uppföljning och utvärdering av kommunens arbete med agenda sker genom kommunfullmäktiges mål och andra strategiskt beslutade styrdokument.

Regional utvecklingsstrategi

En nyskapande region

En nyskapande region innebär ett Uppsala län som är internationellt erkänt för en utmanings- och kunskapsdriven utveckling med hållbar tillväxt. Hela länet präglas av innovation, kreativitet och kompetens hos såväl företag som offentlig sektor som samhället i stort. Företag har goda förutsättningar att starta och växa med en kompetensförsörjning som möter behoven.

Vi har världsledande universitet, forskning och innovationssystem, som bidrar till att möta de stora samhällsutmaningarna. För att uppnå målbilden ovan ska Uppsala län arbeta för tre långsiktiga utvecklingsmål, som bryts ner i långsiktiga åtaganden.

- Kompetens till länets företag och organisationer
- Ett gott klimat för utveckling och hållbar tillväxt i hela länet
- Innovation för hållbar tillväxt och utveckling

Kompetens till länets företag och organisationer

Tillgång till tillräcklig och kompetent arbetskraft är avgörande för både näringslivets och samhällets utveckling. Det är av stor vikt att kompetensen hos alla länets invånare tas tillvara för att länets organisationer och näringsliv ska kunna verka och utvecklas. Här krävs kunskap och dialog för ökad matchning mellan utbildning och arbete, för att kunna anpassa insatser och utbildningar på rätt sätt för individer och aktörer inom kompetensförsörjningskedjan. För att nå positionen som ledande kunskapsregion är det viktigt med strukturerat arbete för att attrahera kompetent arbetskraft till länet, genom att exempelvis locka studenter att stanna kvar i länet efter examen.

Ett gott klimat för utveckling och hållbar tillväxt i hela länet

För att skapa ett gott klimat för länets näringsliv samt kultur och civilsamhälle bör olika behov mötas. Det handlar om att skapa strukturer för att underlätta för fler människor att starta företag samt att säkerställa tillgänglig offentlig och privat service inom rimliga avstånd, tillgänglig kollektivtrafik och digital infrastruktur för att kunna bo och verka i hela länet.

Uppsala län ska vara en plats med ett rikt konst- och kulturliv, där kulturskapare och kulturaktörer erbjuds olika typer av plattformar. Fler företag ska bli internationellt verksamma och besöksnäringen ska ges förutsättningar att växa hållbart och bidra till ökad sysselsättning, en levande landsbygd samt stärkt attraktionskraft i länet.

Innovation för hållbar tillväxt och utveckling

För att hantera rådande samhällsutmaningar krävs lösningar baserade på kunskap som samproduceras av forskning, näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle. Utmaningar och kun-

skap kan då användas som grund för innovation och utveckling av samhället och näringslivet. Uppsala län ska underlätta och arbeta för att stärka det regionala stöd som finns för företag och innovationssystem genom exempelvis långsiktigt hållbar finansiering. Främjandet av det sociala entreprenörskapet är ytterligare en viktig del. Uppsala läns regionala fokusområden, avancerad produktion, energi- och miljöområdet, gröna näringar, Tech branschen samt Life-science är centrala i det utmaningsdrivna innovationsarbetet.

Programperiod 2021–2024

Utöver det långsiktiga utvecklingsarbetet har länets aktörer även belyst områden som ses som extra viktiga att prioritera under strategins programperiod 2021–2024. Det handlar om områden där det finns stora behov av kontinuerlig uppföljning och ett tydligt genomförande genom styrning av den högsta nivån i länets strategiska samverkan.

Arbetet ska ske inom samtliga tre utvecklingsområden – En region för alla, En hållbart växande region och En nyskapande region. Samtliga prioriterade mål är kopplade till de långsiktiga utvecklingsmålen och täcker sammantaget samtliga globala mål i Agenda 2030.

I arbetet med att skapa en region för alla ska ett utvecklingsarbete ske för att utveckla en nära och hälsofrämjande vård, samhälleliga förutsättningar för förbättrad fysisk och psykisk hälsa bland framförallt barn och unga samt ett gott samhällsklimat med hög tillit och inkludering.

- En region för alla lyfter fram hur ett samhälle format efter människan ger ett gott liv, med öppna och inkluderande miljöer.
- En hållbart växande region fokuserar på samhällsutvecklingen i Uppsala län, dess natur och livsmiljöer och förhållandet till omkringliggande län.
- En nyskapande region tar fasta på betydelsen av ett livskraftigt näringsliv och civilsamhälle samt förmågan till utmaningsdriven innovation hos företag och organisationer

6. Ekonomisk utblick

Sveriges kommuner och regioner är beroende av omvärldens ekonomiska tillstånd eftersom Sveriges välstånd till stora delar bygger på internationell handel. När den ekonomiska aktiviteten förändras i omvärlden påverkar det normalt sysselsättningen som genererar förvärvsinkomster och leder till skatteintäkter till kommunerna.

Internationell konjunktur

Återhämtningen efter pandemin är idag ett minne blott, i alla fall om man ser till trenderna för produktion och sysselsättning, både i Sverige och i andra länder.

Rysslands krig mot Ukraina medförde visserligen en mycket pressad europeisk energimarknad, som höjde såväl produktionskostnader som konsumentpriser. Men det var den upptrissade varuefterfrågan i pandemins kölvatten som bäddade för den fortsatta globala inflationsbrasan.

Avmattningen i världsekonomin motverkas under 2023 av en starkare kinesisk ekonomi, som har öppnat upp efter sin strikta noll-covid-politik. Global tillväxt blir dock svag i år, då högre priser och räntor måste värka ut i ekonomierna. De snabba räntehöjningarna 2022–2023 blir alltmer kännbara, vilket håller ner global tillväxt i år och nästa år. Bankernas ökade kreditrestriktivitet förstärker ytterligare effekterna av de högre räntorna. Under 2024–2026 antas global BNP öka med drygt 3 procent per år, vilket ungefär är i linje med den historiska utvecklingen de trettio senaste åren. En relativt långsammare tillväxt syns i de delar av världen som utgör kärnan för svensk exportmarknad, också detta i linje med en historisk trend.

Svensk konjunktur

Det senaste året har Riksbanken höjt styrräntan sex gånger, motsvarande en ackumulerad höjning om 350 räntepunkter (från 0,0 procent till 3,5 procent). Denna åtstramning går hand i hand med andra centralbankers agerande. Inte desto mindre är det en historiskt kraftig åtstramning. Att inflationstoppen tycks vara passerad samt att inflationen fortsätter falla innebär dock inte att Riksbankens kamp mot den höga inflationen är över.

SKR gör bedömningen att Riksbanken liksom andra centralbanker hellre tar i för mycket än för litet. En otillräcklig åtstramning skulle bädda för att inflationen riskerar att skjuta över målet mer långvarigt. Därför antas Riksbanken höja styrräntan ytterligare.

Efterfrågan i svensk ekonomi började bromsa in under hösten 2022 efter den stora inflations- och ränteuppgången 2021–2022. Under sista kvartalet minskade till och med BNP. Efter en kort period av normalisering efter pandemin och efterföljande återhämtning går svensk ekonomi nu åter in i lågkonjunktur. Motståndskraften i den svenska arbetsmarknaden har dock bidragit till att bromsa konjunkturedgången.

Hushållens köpkraft faller kraftigt till följd av den höga inflationen. I år minskar hushållens reala disponibelinkomst med 1,6 procent. Räntekvoten, den andel av hushållens inkomster som går till räntebetalningar, mer än dubblas i år jämfört med år 2022.

Även fallande bostadsinvesteringar dämpar i år inhemsk efterfrågan. Både efterfråge- och utbudsfaktorer hämmar nu bostadsbyggandet. Inte minst inverkar ökade byggkostnader det senaste året negativt. En osäker framtid och betydligt högre levnadsomkostnader leder till att hushållen drar ned på större investeringar, särskilt bostadsköp.

I år beräknas BNP minska med 1,0 procent. Främst är det investeringar och hushållens konsumtion som bidrar till nedgången. Även offentlig konsumtion utvecklas svagt och landar på nolltillväxt i år. Den statliga konsumtionen ökar något till följd av satsningar på främst försvar och rättsväsende medan kommunsektorns konsumtion minskar.

Andelen sysselsatta av befolkningen i arbetsför ålder (15 - 74 år) var under första kvartalet 2022 69,3 procent (enligt AKU), vilket är nästan 1 procentenhet högre sysselsättningsgrad än motsvarande kvartal året innan. Trots den inbromsande BNP-tillväxten under 2022 har sysselsättningen således klättrat allt högre, delvis till följd av eftersläpande pandemi-återhämtning.

Antalet korttidsarbetslösa (0 – 12 månader) har enligt Arbetsförmedlingen ökat sedan juli 2022 och långtidsarbetslöshet faller (speciellt för individer med svag konkurrensförmåga). Totalt sett har alltså antalet arbetslösa varit relativt konstant. Eftersom BNP i år beräknas falla antas det drabba sysselsättningen, inte minst inom handeln och byggindustrin. Prognosen om färre arbetstillfällen stöds även av allt svagare anställningsplaner enligt Konjunkturinstitutets barometer. Arbetslösheten bedöms stiga under slutet av 2023 för att toppa i mitten av 2024 på 9,0 procent. Arbetslösheten förutsätts i slutet av 2026 sjunka till 7,5 procent

I takt med att inflationen och, med eftersläpning, ränteläget faller tillbaka, antas stämmningsläget hos hushållen gradvis förbättras. På samma sätt som att räntehöjningar har en snabb åtstramande effekt på hushållens ekonomi slår även räntesänkningar in relativt omgående. Men först 2025 antas återhämtningen ta fart på allvar, när även investeringarna förutses öka igen. Hur långdragen lågkonjunkturen blir och hur snabbt återhämtningen går är dock förknippat med stor osäkerhet.

Nyckeltal för den svenska ekonomin SKR

	2022	2023	2024	2025	2026
BNP*	2,7	-1,0	1,6	3,3	2,6
Hushållens konsumtion	2,1	-1,3	2,1	4,1	3,4
Relativ arbetslöshet	7,5	8,1	9,0	8,6	7,7
Timplön, nationalräkenskaperna	3,9	3,9	3,7	3,4	3,3
Konsumentpris, KPIF	7,7	5,4	1,8	1,8	2,0
Konsumentpris, KPI	8,4	7,6	2,1	1,1	1,9

Kommunernas ekonomi

Kommunsektorns ekonomi är mycket ansträngd, förändringen har gått mycket snabbt. År 2022 blev resultatet i kommuner och regioner totalt 43 miljarder kronor, vilket var en försämring med

26 miljarder jämfört med rekordåret 2021.

Flera år med starka resultat har stärkt soliditeten och den långsiktiga beredskapen har förbättrats i de flesta kommuner och regioner. Det bidrar till ett bra utgångsläge inför de stora ekonomiska utmaningar som nu drabbar sektorn, där hög inflation, stigande räntekostnader och kraftiga kostnadsökningar för pensioner medför att resultaten faller i snabb takt.

Resultatet 2023 beräknas vara i kommunerna jämfört med 2022, prognosen är ett blygsamt plusresultat på 8 miljarder kronor, vilket i så fall blir det svagaste resultatet sedan IT-kraschen i början av 2000-talet. Nedbrutet på kommunnivå innebär det negativa resultat i väldigt många kommuner och i andra fall kommer vara marginalerna vara små och trycket på effektiviseringar i verksamheterna stora.

För år 2024 förvärras situationen ytterligare, med ännu högre pensionskostnader, skulle inga åtgärder vidtas hamnar kommunernas sammantagna resultat på –8 miljarder kronor 2024. Historien visar dock att åtgärder kommer vidtas, både genom skatteförändringar och sänkt ambitionsnivå.

SKR's prognos i maj 2023 visar en utveckling av skatteunderlaget i nominella tal som är relativt väl, det är arbetsmarknaden som håller emot bra trots lågkonjunktur. Skatteintäkterna ökar nominellt med 4,3 procent 2023 och 4,0 procent 2024, för att sedan öka ytterligare när arbetsmarknaden återhämtar sig.

Realt sett utvecklas dock skatteunderlaget uselt. För 2023 beräknas skatteunderlaget minska Realt med 2,5 procent till följd av att priser, pensioner och löner sammantaget ökar i snabbare takt än skatteintäkterna. Det är första gången sedan 2004 som skatteunderlaget urholkas i reala termer. År 2024 är bedömningen från SKR att det knappast sker någon förstärkning alls, då skatteunderlaget endast ökar Realt med 0,2 procent. Under förutsättning att inflationen går ner under inflationsmålet i juni 2024 sker dock en relativt kraftig förstärkning av det reala skatteunderlaget 2025, med 4,5 procent. Nedan redovisas skatteunderlagsprognosen i nominella tal.

Olika skatteunderlagsprognoser

	2022	2023	2024	2025	2026
SKR, maj 23	5,4	4,3	4,0	4,8	4,7
Regering, april 23	5,0	4,4	2,4	4,5	5,3
ESV, mars 23	5,1	4,3	3,7	4,2	3,9
SKR, maj Real ökning	1,4	-2,5	0,2	4,5	2,4

Den årliga förändringen av kostnaderna i fasta priser kallas också verksamhetens volymförändring. Volymförändring utgörs alltså av skillnaden mellan förändring i löpande pris och prisförändringar på arbetskraft (löneökningar) och annan förbrukning. I tabellen nedan redovisas SKR senaste bedömning av prisförändringar under perioden 2022–2026 exklusive pensionsföränd-

ringar. Syftet med uppgifterna är att göra det möjligt för kommuner att räkna om från löpande till fasta priser, till exempel i budgetarbetet.

För 2024 är det beräknade kostnadstrycket 3,4 procent. Utöver kostnadstrycket finns även en volym och kvalitetsökning att förhålla sig till, den beräknas uppgå till cirka 1 procent årligen.

Kommunens kostnader för pensioner påverkas av en hög inflation (kostnad för värdesäkring), denna kostnad budgeteras centralt och påverkar därför inte kommunens verksamheter direkt (indirekt har det en konsekvens eftersom medel behöver avsättas centralt och minskar utrymmet att höja ramarna till de kommunala verksamheterna).

Prisindex för kommunal verksamhet (PKV), SKR

	2022	2023	2024	2025	2026
Arbetskraftskostnader	2,1	3,9	3,7	3,4	3,3
Övrig förbrukning	9	4,7	2,8	2,6	2,7
Sammanvägd prisändring	4,2	4,2	3,4	3,1	3,1

Demografi

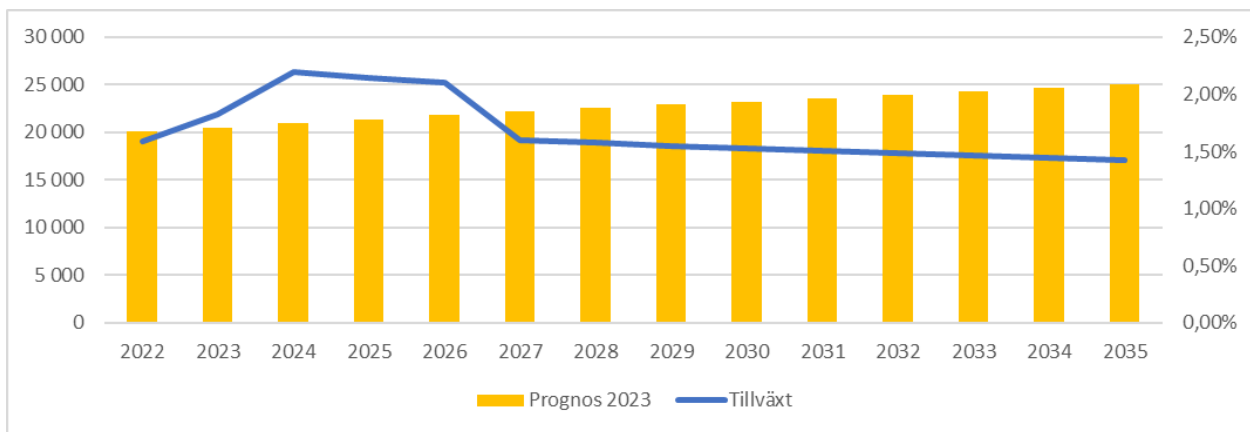
Intäkterna från skatter och utjämning bestäms av folkmängden i kommunen och dess befolkningssammansättning. Intäkterna ökar vid fler invånare oberoende av invånarnas ålder och inkomst då skillnader till största delen justeras via inkomstutjämningen. Kommunen påverkas också av en omfördelning (kostnadsutjämning) mellan kommuner, exempelvis får kommuner med hög andel äldre ett utjämningsbidrag och tvärtom (befolkningssammansättningen).

Därför är befolkningsprognosen ett viktigt verktyg för att i förväg planera och beräkna kommunens framtida intäkter och kostnader men också planera den framtida välfärdsservicen.

Befolkningsprognosen bygger på byggnationsplaner i kommunen samt historisk statistik över in- och utflyttningsmönster samt födelsenetto. Utvecklingen under planperioden 2022 - 2026 med högre tillväxttal är en konsekvens av fattade beslut under tidigare mandatperioder, utvecklingen därefter är en bedömning av framtida detaljplaner för bostäder. Befolkningstillväxten beräknas vara i genomsnitt 1,7 procent per år eller 374 nya invånare per år fram till 2035.

En befolkningsprognos är förenat med osäkerheter, framför allt byggnationer och på längre sikt.

Diagram befolkningsprognos 2022 – 2035

Befolkningssammansättningen i Knivsta kommun skiljer ut sig mot genomsnittskommunen. Knappt 30 % av invånarna är under 20 år, andelen över 65 år ca 14 %. Det är också förklaringen till att Knivsta har Sveriges lägsta medelålder.

Ålder	2022	2026	2030	2035
1-5	1 451	1 433	1 402	1 447
6-15	3 207	3 339	3 374	3 307
16-18	912	953	1 029	1 067
19-24	1 211	1 635	1 755	1 887
25-44	5 462	5 907	6 407	6 840
45-64	4 867	5 314	5 676	6 336
65-69	723	780	948	1 132
70-74	800	661	684	867
75-79	659	724	585	609
80-84	340	527	649	512
85-89	159	227	342	483
90-94	77	80	125	197
95-w	19	28	31	50

7. Liberalernas fokusområden för en hållbar framtid

Samhällsbyggnad

- **Ta fram en ny översiktsplan**
- **Utveckla samverkan mellan stad och land, service, infrastruktur, kollektivtrafik**
- **Planera för mångfald av bostäder anpassade för årsrika**
- **Satsning på interkommunala cykelstråk**
- **Stärka och värna det lokala företagandet.**

Vård och omsorg

- **Förebyggande tidiga insatser via Familjecentralen Fröhuset och Råd och stöd**
- **Valfrihet inom vård och omsorg**
- **Samverkan med företag och idéell sektor**
- **Psykisk ohälsa hos unga**
- **Utveckling av vårdcentrum**

Utbildning

- **Förskola med anpassade gruppstorlekar.**
- **Skapa bästa förutsättningar för alla elever så att de lyckas med sin skolgång.**
- **SFI och språklyft**
- **öka antalet speciallärare i kommunen för att säkerställa tidiga insatser i skolan.**
- **värna den enskilda eleven genom att erbjuda flexibla undervisningsgrupper.**
- **Ökad satsningen på läroböcker**
- **stärka elevhälsan och elevernas trygghet– nolltolerans mot mobbing och hedersrelaterat våld och förtryck.**

Kultur

- **Kulturskolan**
- **Kulturvecka**
- **Ökade öppettider på Knivstas bibliotek**

Ekonomisk hushållning

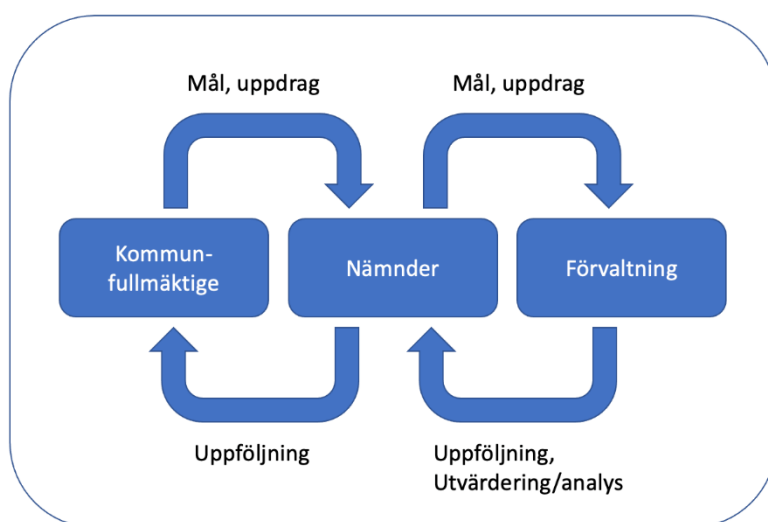
- **Långsiktig ekonomi i balans**
- **Utfasning av exploateringsvinster ur driftsbudgeten**
- **Finansiera expansion med större andel egna medel**
- **Ta fram en långsiktig kommunal investeringsplan**

8. Styr- och ledningsmodell

Kommunfullmäktiges inriktningsmål utgår från kommunens vision liksom Agenda 2030. Inriktningsmålen anger vad som är prioriterat under mandatperioden. Kommunstyrelsen och nämnderna ansvarar för att bidra till att uppnå inriktningsmålen och ska omsätta målen i praktisk handling.

Arbetsättet medför ett utvecklat beslutsfattande och en kvalificerad uppföljning. Nämndernas och enheternas arbete med mål och uppföljning utgår från en tillitsbaserad ledning och styrning, vilket möjliggör delaktighet och engagemang.

Process för mål, uppdrag och uppföljning:

Planering utifrån fullmäktiges mål och uppdrag

Inriktningsmålen är övergripande, långsiktiga och tydliggör inriktning och fokus. Inriktningsmålen strävar mot att, inom de ekonomiska ramarna, skapa en gemensam riktning och förändring i hela den kommunala verksamheten. Till respektive inriktningsmål finns en text som beskriver den övergripande politiska ambitionen, synliggör innebörden och visar riktning. Texten utgör ett underlag för nämnderna och verksamheterna vid tolkning av inriktningsmålet.

Inriktningsmålen förstärks och förtydligas genom tidsbegränsade uppdrag som visar vad ska göras för att nå målet. Uppdragen riktar sig till en, flera eller samtliga nämnder och förtydligar vad som förväntas av dem inom ramen för målet. Inriktningsmålen och uppdragen beslutas inom ramen för Mål och Budget som är kommunens övergripande styrdokument.

Nämnderna konkretiserar mål och uppdrag

För att förtydliga och fokusera nämndens arbete kan nämnden formulera riktade nämndmål eller uppdrag utifrån inriktningsmålen. Nämnden beslutar om nämndmål och uppdrag inom ramen för sin verksamhetsplan.

Nämndens verksamhetsplan anger den riktning som verksamheter och enheter ska planera och arbeta utifrån och ligger till grund för framtagande av verksamheternas enhetsplaner. Nämndens

mål och uppdrag kan ses som en beställning till verksamheten, som tar om hand den politiska beställningen genom att fördela ut den till de enheter som i sitt grunduppdrag berörs av och ansvarar för att åstadkomma förflyttning inom målområdet.

Verksamheterna och enheterna bryter ner målet i delmål eller aktiviteter. Det är genom aktiviteterna som målarbetet omsätts i konkret handling. Med detta gemensamma arbetssätt skapas en röd tråd från inriktningsmålen hela vägen till medarbetarnas dagliga arbete.

Nämnderna utvärderar och följer upp

Nämnderna ansvarar för att följa upp sina mål och uppdrag samt att bedöma hur resultatet bidrar till måluppfyllelse av inriktningsmålen. Nämnderna baserar denna bedömning utifrån; måluppfyllelse av nämndens riktade mål, nämndens arbete med uppdrag, analys av nämndens indikatorer och nämndens verksamhetsresultat. Detta ger en bred bas för nämnden att analysera hur de bidragit till inriktningsmålen och ligger till grund för ett systematiskt förbättringsarbete.

Nämnden och verksamhetens olika enheter beslutar själva om vilka indikatorer som de ska använda för att följa och analysera sin utveckling i förhållande till målbilden. Eftersträvansvärt är att använda indikatorer som kommunen har rådighet över och som mäts med regelbundenhet. Verksamheterna kan med fördel ta fram och utveckla egna indikatorer.

Uppföljning av inriktningsmål och uppdrag redovisas till fullmäktige två gånger per år i bokslut och verksamhetsberättelse (augusti och helår). För att följa och analysera kommunens utveckling mot målbilden kopplas ett antal kommunövergripande indikatorer till varje inriktningsmål. För respektive indikator anger kommunfullmäktige vilken riktning som eftersträvas. Indikatorer mäter trender, resultat eller tillstånd i samhället. Eftersträvansvärt är att använda indikatorer som kan jämföras över tid och med andra kommuner. Måluppfyllelsen av inriktningsmålen bedöms utifrån flera delar; nämndernas bedömning av sina bidrag till måluppfyllelse, en samlad bedömning av genomförande av uppdragen samt en trendanalys av indikatorerna i Mål och budget.

Agenda 2030 är en integrerad del i kommunens arbete

Knivsta kommun har beslutat att ta ansvar för genomförande av Agenda 2030 som därför utgör en del i kommunens styr- och ledningssystemet. Agenda 2030 innehåller tre dimensioner av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. De globala målen är beroende av det som sker lokalt.

Som en lokal aktör på en global arena arbetar kommunen för att nå Agenda 2030-målen som en del i sitt välfärdsuppdrag till invånarna. Detta arbete kopplas också till den regionala utvecklingsstrategin (RUS) för Uppsala län som också fungerar som länets Agenda 2030-strategi.

Kommunens invånare, medarbetare och politiker ska kontinuerligt ges information och utbildning i Agenda 2030, för att stärka förståelse och bidra till en god utveckling av de globala målen. I arbetet ska även näringsliv och civilsamhälle involveras.

Uppföljning och utvärdering av kommunens arbete med Agenda 2030 sker genom kommunfullmäktiges mål och andra strategiskt beslutade styrdokument.

Andra styrdokument i förhållande till Mål och Budget

Övriga kommunala styrdokument som planer, program, policyer och liknande är underordnade kommunfullmäktiges inriktningsmål. Kommunens styrdokument förtydligar politiska viljeinriktningar, ambitioner eller förhållningssätt och utgör grundläggande verktyg för att skapa helhetsperspektiv. De visar vad kommunen behöver göra eller fokusera på för att anta de utmaningar som kommunen står inför, få den önskade utvecklingen och för att uppnå Knivsta kommuns Vision 2025.

9. Kommunfullmäktiges inriktningsmål och uppdrag och indikatorer

En social, ekonomisk, kulturell, grön hållbar stadsutveckling i Knivsta och samtidigt värna det unika. (KS, SUN, BMN)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

Vi ska bygga hållbart ur socialt, ekologiskt / klimatneutralt och ekonomiskt perspektiv. Tillväxt har inget egenvärde utan är en positiv effekt av att vi gör saker rätt och därmed skapar förutsättningar för att alla ska trivas i Knivsta.

Det ska vara enkelt att driva företag i Knivsta kommun. Knivstas företagare med sina 2 799 anställda bidrar med 800 miljoner kronor till samhällets skatteintäkter!

Liberalerna vill se ett tätare samarbete mellan besöksnäringen, förenings- och kulturlivet på alla plan i kommunen. Det ska vara enkelt att skapa kultur i Knivsta och göra den tillgänglig för alla åldrar.

Liberalerna vill därför fokusera på:

- bygga tryggt och trivsamt med blandad bebyggelse, villor, radhus samt flerbostadshus,
- att erfarenheter från pandemin tas tillvara och att vi underlättar för människor att arbeta hemifrån.
- att vi bevarar grönområden, ökar antalet parker och rekreatiomsområden.
- att vi utvecklar samverkan mellan stad och land.
- att analyser av klimatkonsekvenser genomförs inför alla beslut i kommunens verksamheter.
- att Knivsta kommun driver en aktiv och tydlig dialog med regeringskansliet, regionen och Trafikverket för bättre villkor för Knivstas utbyggnad,
- att fler tåg mellan Uppsala och Stockholm stannar i Knivsta.
- att antalet cykelvägar utökas för att främja pendling, rekreation och turism.
- Stärka och värna det lokala företagandet genom engagemang, dialog, visioner och ett strukturerat förbättringsarbete,
- säkerställa att kommunens avgifter är i nivå med andra kommuners.
- införa utbildningsanställningar där man varvar SFI/YH-utbildningar med arbete.
- utveckla Ung företagsamhet och förbättra samverkan mellan skola/näringsliv.
- stärka och utveckla Knivsta kommuns samarbete med lokala kultur-, hembygdsföreningar och företag
- stärka och utveckla bibliotekens och skolbibliotekens ställning.
- utveckla Mora Stenar och Mora Äng till ett besöksmål
- värna kulturhistoriska minnen i den framtida utvecklingen av Knivsta kommun.
- att det politiska arbetet genomsyras av transparens och dialoger.

Liberalernas politik för livslångt lärande i trygga miljöer (UN)

Knivstas skolor ska vara bäst i Sverige.

Vi har bra skolor i Knivsta och våra elever uppnår allt högre resultat. Men vi nöjer oss inte med det utan vill fortsätta utveckla skolan så att såväl trivsel som resultat blir bland de bästa i Sverige. Lärarna ska ges mer tid att fokusera på undervisning snarare än administration. Mindre tid på administration ger ökad tid för undervisning. Vi ska genom tidiga insatser fortsätta arbetet med att kartlägga elever med särskilda behov för att ge bästa möjliga förutsättningar att lyckas med sin skolgång. Lärandet börjar redan i förskolan. Trygga miljöer med gruppstorlekar anpassade för barn skapar förutsättningar för språkutveckling i tidig ålder. Språkinläring ska stärkas i förskolan så att barnen får bästa möjligheter till en lyckad skolstart. Alla elever i Knivsta kommun ska känna sig trygga i skolan och på fritiden. Elevhälsan, elevcoacher och kringpersonal på skolan bidrar till att skapa trygga skolmiljöer. Vi bör se över inkludering i klassrummet som det enda pedagogiska verktyget för att nå bästa resultat. Vi värnar istället om den enskilda eleven genom att erbjuda flexibla undervisningsgrupper. Där behövs det fler speciallärare i kommunen. Fokus ska ligga på arbetsro och mobilfria klassrum då det är en förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig kunskap. Varje elev ska ha tillgång till egna läroböcker. Digitala verktyg kan erbjudas som komplement. Knivstas skolor ska även vara väl rustat när de nationella proven inom kort ska genomföras digitalt. Vi satsar på skol- och kommunbiblioteken. De spelar en viktig roll när det gäller att väcka intresse för läsning hos barn och unga där läsning är nyckeln till lärande. Knivsta ska vara en attraktiv arbetsgivare för skolans personal. Detta är särskilt viktigt i en tid där kompetensförsörjning är en utmaning.

Liberalerna vill därför:

- Minska antalet barn i förskolegrupperna
- Att fokus läggs på arbetsro och mobilfria klassrum då det är en förutsättning för att eleverna ska kunna tillgodogöra sig kunskap.
- Att vi värnar om den enskilda eleven genom att erbjuda flexibla undervisningsgrupper.
- Att alla elever i skolan ska ha egna fysiska läromedel.
- Att säkerställa att alla elever har tillgång till skolbibliotek
- Att språkinläring ska stärkas i förskolan.
- Att stärka elevhälsan.
- Att stärka vuxenutbildningen.
- Att öka antalet speciallärare i kommunen.
- Attraktiv arbetsgivare för skolans yrkesgrupper då kompetensförsörjning är en stor utmaning.
- Utveckla Ung företagsamhet och förbättra samverkan mellan skola/näringsliv.

Liberalernas politik för Vård, stöd och omsorg med kvalitet (SN, UN)

Liberalerna i Knivsta vill satsa på alla medborgare, från bebis i magen till våra äldre. Antalet äldre ökar även i Knivsta. Vi vill samarbeta med regionen, näringslivet och civilsamhälle i viktiga frågor för att möta framtidens utmaningar inom vård och omsorg på bästa sätt.

Tuffa ekonomiska utmaningar för hushållen och privatpersoner skall beaktas och förebyggande insatser och stöd prioriteras.

Nolltolerans mot hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i nära relation skall prioriteras.

Arbetet med psykisk ohälsa hos barn och unga i samverkan med utbildningsnämndens verksamheter, elevhälsan och regionen skall prioriteras.

Liberalerna vill därför:

- att kommunen årligen antar en hälso- och sjukvårdsplan som diskuteras med den regionledda sjukvården.
- att det öppnas ett vårdcentrum i Knivsta.
- att patient/brukare ges valfrihet att välja både hemtjänst och äldreboende. På sikt införa LOV (Lagen om Valfrihet) för äldreboenden
- att tidiga insatser för barn, unga och familjer prioriteras,
- stärka samarbetet mellan elevhälsan och ungdomspsykiatri.
- utöka resurserna till Fröhusets familjecentral
- att kommunen antar en handlingsplan mot hedersrelaterat våld och förtryck.
- att kompetenslyft sker systematiskt inom äldreomsorgen i enlighet med äldreomsorgslyftet.
- att kompetenslyft sker tvärprofessionellt mellan SN och UN verksamheter inom området intellektuell funktionsnedsättning (IF) eller andra kognitiva svårigheter inom neuropsykiatrisk funktionsnedsättning NPF.

Kultur och Fritid (KS)

Liberalerna vill se ett tätare samarbete mellan besöksnäringen, förenings- och kulturlivet på alla plan i kommunen. Det ska vara enkelt att skapa kultur i Knivsta och göra den tillgänglig för alla åldrar.

Liberalerna vill därför:

- Stärka och utveckla Knivsta kommuns samarbete med lokala kultur-, hembygdsföreningar och företag

- Stärka och utveckla bibliotekens och skolbibliotekens ställning.
- Utveckla Mora Stenar och Mora Äng till ett besöksmål
- Värna kulturhistoriska minnen i den framtida utvecklingen av Knivsta kommun.
- Införa en kulturvecka i Kommunen
- Säkerställa att föreningsbidrag går till studieförbund som vilar på demokratisk grund.
- Utveckla kulturskolan i takt med att kommunen växer.

Kommunen ska säkerställa en långsiktig ekonomi i balans (alla nämnder)

Inriktningsmål Kommunfullmäktige

En sund budget är en förutsättning för en ansvarsfull utveckling av Knivsta

En långsiktig ekonomi i balans innebär att intäkter och kostnader ska gå ihop med målet att andelen exploateringsintäkter i driftbudgeten över tid fasas ut. Fokus på våra kärnverksamheter skola, vård och omsorg. Verksamheten ska drivas effektivt för att skapa ökat värde per skattekrona för invånarna.

Liberalerna vill därför:

- att kommunen tydligare skiljer mellan en budget för konsumtion och drift och en budget för investeringar, samt:
- att Knivsta kommun snarast gör sin ekonomi oberoende av exploateringsvinster.
- att nyinvesteringar under en övergångstid finansieras med större andel egna medel snarare än upplånade pengar.
- att kommunen skapar förutsättningar för skattesänkningar

10. Knivstas ekonomiska förutsättningar

Kommunallagen föreskriver i 11 kap 1§ att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Enligt flerårsplanen uppnås god ekonomisk hushållning under perioden.

I beräkningarna av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning har kommunen använt Sveriges Kommuner och Regioners skatteunderlagsprognos per maj 2023 och kommunens befolkningsprognos (framtagen maj 2023). Fastighetsavgiften är enligt senaste prognos från SCB.

Skattesats

Skattesatsen för budget 2024 är 20:91 kr (oförändrad nivå).

Resultatbudget

Det budgeterade resultatet för verksamhetsår 2024 uppgår till 25,1 miljoner kronor eller 1,8 procent av finansnetto, skatter, bidrag och kommunalekonomisk utjämning.

I budgeten beräknas skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning uppgå till 1,4 miljarder kronor och det är en ökning jämfört med föregående budgetår med cirka 91 miljoner kronor. Budgeten är beräknad på att 20 450 invånare är folkbokförda i Knivsta kommun den 1 november.

Verksamhetens externa intäkter beräknas uppgå till 302 miljoner kronor, de stora externa intäkterna utgörs av statsbidrag, avgifter och hyresintäkter, samt exploateringsnettot.

Budgeten avser kommunens samtliga verksamheter, men påverkar även kommunens helägda bolag också eftersom de i huvudsak är beroende av de kommunala skatteintäkterna indirekt genom att de kommunala verksamheterna betalar lokalhyra till bolagen som är finansierade av skatteintäkter.

Antalet invånare i Knivsta kommun bedöms fortsätta öka närmaste åren vilket innebär förutom ökade skatteintäkter även ökade behov av kommunal service. Alla verksamheter påverkas på något vis av fler invånare, oftast uppstår marginaleffekter vid en given tidpunkt, exempelvis när antalet barn ökat så pass mycket att en ny förskola behöver byggas. Under närmaste 4 åren är bedömningen att en lägre befolkningstillväxt inte kommer generera nya investeringar inom verksamhetsfastigheter, däremot kommer ett flertal nya vägar, cykelvägar samt vatten och avlopp att byggas ut.

Avgifter och interna priser

Kommunfullmäktige fastställer kommunala avgifter. För budgetår 2024 har nämnderna möjlighet att höja externa avgifter upp till 4 procent, för interna priser får priser justeras upp till 6 procent.

Finansiering för budgetens genomförande

Kommunstyrelsen får i uppdrag att omsätta befintliga lån när de förfaller, samt vid behov nyupplåna upp till 100 miljoner kronor under 2024.

11. Driftsbudget nämnder

Nämnderna tilldelas ett internt kommunbidrag som skall täcka verksamheternas nettokostnader. En verksamhet kan budgeteras på flera nämnder, exempelvis så återfinns kostnader för infrastruktur hos såväl samhällsutvecklingsnämnden som bygg- och miljönämnd, kostnader för vård och omsorg hos socialnämnden och samhällsutvecklingsnämnden.

Budgettilldelningen beräknas med hänsyn till volymförändringar och politiska prioriteringar. Nämnderna erhåller även en indexering av de ekonomiska ramarna som kompensation för pris- och löneutveckling. Nämndernas resultat budgeteras till 0 mnkr. Det totala kommunbidraget för 2024 uppgår till cirka 1,4 miljarder kronor, en ökning med 5,2 procent mot föregående år.

	2023	2024	2025	2026	2027
Kommunstyrelsen - verksamhetsnämnd	194 286	197 436	201 382	205 410	209 513
Samhällsutvecklingsnämnd	46 395	45 392	49 895	54 487	55 735
Socialnämnden	344 051	358 464	371 749	387 412	402 604
Utbildningsnämnden	764 933	796 683	817 672	843 226	860 974
Bygg- och miljönämnden	9 671	9 849	10 045	10 246	10 451
Övriga nämnder	2 342	3 689	2 845	4 102	5 360
Summa	1 361 678	1 411 513	1 453 588	1 504 883	1544 637

11.1 Finansförvaltning

Alla nämnder erhåller kommunbidrag från en finansiell enhet, benämnd finansförvaltning. Ansvaret för finansförvaltningens räkenskaper vilar på Kommunstyrelsen. Skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning, bidrag, vissa riktade statsbidrag.

Exploateringen består av två delar, exploateringsintäkter vid försäljning minus upparbetade kostnader för förädlingen av marken (dvs exploateringsnettot) samt exploateringsbidrag från exploaterer för utbyggnad av allmän platsmark (gator). Under perioden 2024 - 2027 uppgår det totala nettot till 75 miljoner kronor, i genomsnitt 18,75 miljoner kronor per år.

Finansnetto består av finansiella intäkter (utdelningar från kommunala bolag och borgensavgifter) och finansiella kostnader (ränta och bankavgifter). Utdelning från kommunkoncernens helägda bolag uppgår till högst 7,5 miljoner kronor för 2024.

Vidare bokförs ett internt personalomkostnadspålägg (PO) som en intäkt mot finansförvaltningen som ska bekosta arbetsgivaravgifter och pensioner, syftet med ett pålägg är att förenkla den ekonomiska planeringen för verksamheten, deklaration av arbetsgivaravgifter etc hanteras centralt och motsvarar intäkten för PO.

Nämndernas kommunbidrag motsvarar en budgeterad nettokostnad för en kommunal verksamhet. Kommunbidraget är den skattefinansierade delen av verksamheten.

Kostnader för pensioner, uppsiktsplikt, bokslutsreglering, finansiell leasing och finansiering av drift vid investeringar finns budgeterade centralt under finansförvaltningen. Bokslutsreglering sker genom avstämning mot faktiskt utfall i boksluten och regleras mot respektive nämnd (utbildningsnämnden, samhällsutvecklingsnämnden och socialnämnden). Om den planerade volymen blir lägre än faktiskt utfall regleras det genom en återbetalning av kommunbidrag till finansförvaltningen.

Finansförvaltningen under kommunstyrelsen

	2023	2024	2025	2026	2027
INTÄKTER					
Kommunalskatt*	1 170 467	1 252 624	1 328 063	1 407 563	1 486 627
Inkomstutjämning	82 145	70 389	80 444	90 246	94 808
Kostnadsutjämning	27 276	30 147	28 287	21 577	15 216
Regleringsavgift/strukturbidrag	30 509	46 236	34 570	26 991	20 079
LSS-utjämning	-42 672	-41 181	-42 088	-42 994	-43 900
SUMMA skatter, bidrag och kommunaleko. Utjämning	1 267 725	1 358 214	1 429 276	1 503 384	1 572 830
Fastighetsavgift	39 755	40 554	40 554	40 554	40 554
Exploateringsnetto	34 000	25 000	20 000	15 000	15 000

Exploateringsersättning allmän platsmark	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Riktade statsbidrag Maxtaxa fisk/fritids (till Utbildningsnämnden)	5 500	5 500	5 500	5 500	5 500
Riktade statsbidrag Äldreomsorg (till Socialnämnden)	5 000	2 000	0	0	0
PO-pålägg (intern)	161 976	178 984	182 564	186 215	189 939
SUMMA exploatering, avgifter och övrigt	212 476	217 484	214 064	212 715	216 439

	2023	2024	2025	2026	2027
KOSTNADER					
Kommunbidrag/nettokostnad	-1 361 678	-1 411 513	-1 453 588	-1 504 883	-1 544 637
KS uppsiktsplikt, bokslutsreglering etc	-6 900	-6 200	-5 700	-5 500	-5 500
KS strategisk löneöversyn	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
KS ofördelade medel	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200	-1 200
Arbetsgivaravgifter	-120 576	-124 193	-126 677	-129 211	-131 795
Pension, årets intjänade individuella del	-25 590	-35 826	-36 543	-37 274	-38 019
Pensionsförsäkringsavgifter	-7 212	-7 717	-7 871	-8 028	-8 189
Övriga pensionskostnader	-515	-551	-562	-573	-584
Löneskatt (24,26%)	-8 083	-10 697	-10 911	-11 129	-11 352
Pensionspuckel 2024-2027		-5 000	0	0	0
Pensionsutbetalningar (skulder före 1998)	-9 111	-9 666	-9 845	-9 982	-9 982
SUMMA KOSTNADER	-1 541 865	-1 613 563	-1 653 897	-1 708 780	-1 752 258
FINANSIELLA intäkter och kostnader					
Internränta	3 000	7 500	7 500	7 500	7 500
Utdelning	21 400	7 500	7 500	7 500	7 500
Externa finansiella intäkter	8 500	8 500	8 500	8 500	8 500
Externa finansiella kostnader	-850	-1 050	-1 250	-1 450	-1 650
SUMMA FINANSNETTO	32 050	22 450	18 150	17 950	17 750
ÅRETS RESULTAT	10 141	25 139	48 146	65 823	95 315

Över/underskott budget (%)	0,8%	1,8 %	3,3 %	4,3 %	5,9 %
Skattesats	20:91	20:91	20:91	20:91	20:91

11.2 Kommunstyrelsen

Driftbudget

Kommunstyrelsen har ansvar för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Den leder samt samordnar planering och uppföljning av kommunens verksamhet och ekonomi. Ett annat ansvarsområde är att leda utvecklingen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och bolagens verksamheter.

Under kommunstyrelsen finns kommunledningskontor, ekonomikontor, och HR-kontor som är styrelsens förvaltning och ska med helhetssyn driva de långsiktiga och strategiska framtidsfrågorna.

Tillväxtkontoret består av verksamheter som ansvarar för kommunens mark och exploatering, näringsliv och lokalförsörjning. Kommunstyrelsen hanterar även fritid- och kulturverksamheterna såsom aktivitets- och föreningsbidrag, fritidsanläggningar, allmän kultur, bibliotek, kulturskolan och ungdomsverksamheten.

Räddningstjänsten är en del av kommunförbundet Attunda. Lönecentrum i Tierp är en lönenämnd i samarbete med Tierps och Älvkarleby kommun. IT-nämnden är ett samarbete med Hebys, Tierps, Älvkarlebys och Östhammars kommuner.

Fördelning av kommunbidrag per verksamhet

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Kommunstyrelsen					
Politisk verksamhet	9 218	9 394	9 573	9 757	9 944
KF, Nämnd- och styrelseverksamhet	5 855	5 972	6 091	6 213	6 337
Partistöd	403	403	403	403	403
Övrig politisk verksamhet	2 960	3 019	3 079	3 141	3 204
Infrastruktur och skydd mm	20 632	20 477	20 887	21 306	21 732
Räddningstjänst	16 178	16 502	16 832	17 169	17 512
Totalförsvaret och samhällsskydd	1 777	1 813	1 849	1 886	1 924
Folkhälsa och hållbar utveckling	1 424	1 452	1 481	1 511	1 541
Konsumentrådgivning och energirådgivning	274	279	285	291	297
Budget & Skuldrådgivning	179	431	440	449	458
Trygghetsfrämjande verksamhet	800	0	0	0	0
Tillväxtkontoret	13 364	11 939	12 178	12 422	12 670
Näringsliv och marknadsföring	3 196	3 423	3 491	3 561	3 632

Exploateringskontor	5 732	4 000	4 080	4 162	4 245
Utvecklingsprogram Knivsta 2035	869	878	896	914	932
Lokalförsörjning	3 567	3 638	3 711	3 785	3 861
Kultur och fritid	78 997	80 109	81 750	83 357	85 028
Allmän kultur	1 516	1 604	1 636	1 669	1 702
Allmän fritid	3830	3 905	3 990	4 075	4 161
Idrotts- & fritidsanläggningar	55 059	55 110	56 212	57 336	58 483
Bibliotek	9 232	9 870	10 067	10 268	10 473
Ungdomsverksamhet	4 067	4 148	4 231	4 316	4 402
Kulturskola	5 293	5 472	5 581	5 693	5 807
Stödverksamhet	72 075	75 517	77 027	78 568	80 139
Kommunledningskontor	26 884	29 422	30 010	30 610	31 222
Ekonomikontor	11 086	11 308	11 534	11 765	12 000
HR-kontor	8 281	8 447	8 616	8 788	8 964
Lönecentrum (Knivsta, Tierp och Älvkarleby)	3 251	3 316	3 382	3 450	3 519
Fackliga kostnader	1 769	1 804	1 840	1 877	1 915
IT (nämnd, drift & infrastruktur)	18 954	19 333	19 720	20 114	20 516
Stärkt stöd till kärnverksamhet	1 850	1 887	1 925	1 964	2 003
Effektivisering central administration (6%)	0				
Kommunstyrelsen ospecificerat		0	0	0	0
Summa Kommunstyrelsen	194 286	197 436	201 382	205 410	209 513

11.3 Samhällsutvecklingsnämnden

Driftbudget

Samhällsutvecklingsnämnden har det övergripande ansvaret för all fysisk- och teknisk planering i kommunen. I uppdraget för nämnden ingår förutom översiktsplan att som ett led i stadsplaneringen ta fram handlingsplaner för tematiska områden som exempelvis trafik, blå- och grönplan, samt detaljplaner för utbyggnad av kommunens tätorter och stråk.

Utöver detalj- och översiktsplanering ansvarar nämnden även för park- och naturvård, gator och trafik, bostadsanpassning samt avgiftsfinansierade verksamheten avfall.

Fördelning av kommunbidrag per verksamhet

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Samhällsutvecklingsnämnden					
Nämndkostnader	1 675	1 709	1 743	1 778	1 814
Gator, vägar	30 041	30 703	34 809	38 997	39 848
Medfinansiering infrastruktur		0	0	3 400	3 400
Trafikövervakning/Parkeringsavgifter	-1 658	-1 658	-1 658	-1 658	-1 658
Parker och Naturvård	7 082	7 270	7 485	7 704	7 912
Teknisk planering	551	557	568	579	591
Översiktsplan (planprogram)	3 944	2 983	3 043	3 104	3 166
Stadsbyggnad (detaljplaner)	2 106	1 127	1 150	1 173	1 196
Miljöutveckling	665	672	685	699	713
Bostadsanpassning	1 989	2 029	2 070	2 111	2 153
Avgiftsfinansierad verksamhet	0	0	0	0	0
Avfallsverksamhet	0	0	0	0	0
Vindkraftverk	0	0	0	0	0
Summa Samhällsutvecklingsnämnden	46 395	45 392	49 895	54 487	55 735

11.4 Valnämnd

Valnämnden sköter kommunens uppgifter vid val och folkomröstningar. Allmänna val till riksdag, regioner och kommun sker under 2026 och EU-parlamentet 2024.

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Valnämnd	0	900	0	1 200	2 400

11.5 Överförmyndarnämnd

Nämnden utövar tillsyn över ställföreträdarens förvaltning av huvudmäns tillgångar. Överförmyndarnämnden är en gemensam nämnd där merparten av Uppsala Läns kommuner medverkar, värdkommun är Uppsala kommun. Knivsta kommuns kostnadsandel i ÖFN beräknas efter folkmängd.

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Överförmyndarverksamhet	1 413	1 441	1 470	1 449	1 529

11.6 Kommunrevision

Revisorerna är fullmäktiges organ för den demokratiska kontrollen i kommunen. De granskar varje år nämndernas och de kommunala bolagens ekonomi och verksamhet samt lämnar en revisionsberättelse till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktiges presidium bereder och fastställer den slutliga ekonomiska ramen och detaljbudgeten för kommunrevisionen i separat beslut. Budgeten nedan är en ekonomisk ram i avvaktan på Kommunfullmäktiges beredning och beslut i frågan.

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Kommunrevisionen	929	1 348	1 375	1 403	1 431

11.7 Socialnämnd

Driftbudget

Nämnden ansvarar för äldreomsorg, omsorg om funktionshindrade, individ- och familjeomsorg, arbetsmarknad och flyktingmottagande. Inom dessa områden omfattar nämndens ansvar all den verksamhet som en kommun enligt lag är skyldig att bedriva, liksom de åtaganden som kommunfullmäktige beslutar om att kommunen ska genomföra.

Verksamhet hemtjänst och delegerad HSL avser endast den verksamhet som bedrivs inom lagen om valfrihet (LOV), all övrig verksamhet såsom förebyggande verksamhet, trygghetslarm, nattpatrull etc. inkluderas inom verksamheten vård och omsorg enligt SOL och HSL.

I Socialnämndens budget tillförs det riktade statsbidraget för äldreomsorg i sin helhet (drygt 2 miljoner kronor).

Fördelning av kommunbidrag per verksamhet

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Socialnämnd					
Nämndkostnader	1 427	1 456	1 456	1 485	1 485
Vård och omsorg enligt SoL och HSL	173 349	177 204	182 444	190 136	197 870
Vård & omsorg i ordinärt boende övrigt SoL/HSL	30 924	32 648	35 680	38 772	41 398
Vård & omsorg i särskilt/ annat boende SoL/HSL	102 079	100 707	100 741	102 756	104 811
Vård & omsorg LOV - hemtjänst & delegerad HSL	40 346	43 849	46 023	48 608	51 661
Vård och omsorg enligt lss och SFB	93 057	98 354	103 350	108 584	113 442
Insatser LSS i ordinärt boende	36 040	36 819	38 065	39 336	40 123
Insatser LSS i boende med särskild service	51 674	56 000	59 639	63 453	67 445
Färdtjänst/riksfärdtjänst	5 343	5 535	5 646	5 759	5 874
Individ och familjeomsorg	70 554	75 480	78 052	80 677	83 120
Individ- & familjeomsorg, öppenvård och stöd	26 056	29 212	29 796	30 392	31 000
Individ- & familjeomsorg, vård och stöd institution/annat boende	35 181	36 587	38 372	40 193	41 816
Individ- & familjeomsorg, ekonomisk bistånd	9 317	9 681	9 884	10 092	10 304
Övriga verksamheter	5 664	6 601	6 733	6 868	7 005
Flyktingmottagande	1 013	1 023	1 043	1 064	1 085
Pedagogisk verksamhet (KAA/studie och yrkesväg. SFI)		880	898	916	934
Arbetsmarknadsåtgärder ungdomar/nyanlända	4 651	4 698	4 792	4 888	4 986
Summa Socialnämnd	344 051	358 464	371 749	387 412	402 604

Volymer

För hemvården redovisas en planerad volym vilken har en påverkan på budgettilldelningen, om volymen ökar erhålls ett tillskott i budgeten motsvarande ökningen eller tvärtom (volymuppräknings).

För ersättning till Försäkringskassan (SFB) för statlig personlig assistans bokslutsregleras volymen vilket innebär att den planerade volymen stäms av mot verkligt utfall. Om det är fler brukare erhålls ett tillskott av resurser eller tvärtom.

		2023	2024	2025	2026	2027
Vård och omsorg enligt SoL och HSL hemtjänst	Timmar	85 000	89 000	93 000	97 000	102 000
Insatser enligt LSS och SFB (Försäkringskassan)	Antal personer	475	404	416	429	441

11.8 Utbildningsnämnd

Driftbudget

Utbildningsnämndens verksamhetsområden är pedagogisk omsorg, förskola, skolbarnomsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, gymnasium, gymnasiesärskola, kommunal vuxenutbildning samt utbildning i svenska för invandrare.

Fördelning av kommunbidrag per verksamhet

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Utbildningsnämnd					
Nämndkostnader	1 573	1 604	1 636	1 669	1 702
Förskola	187 998	201 541	202 566	209 487	209 851
Förskoleverksamhet barn 1-5 år	187 998	201 541	202 566	209 487	209 851
Grundskola	419 315	434 954	449 528	462 696	475 149
Skolverksamhet & skolbarnsomsorg	419 315	434 954	449 528	462 696	475 149
Anpassad grundskola	16 616	15 565	16 488	17 430	18 391
Gymnasieskola, internt	9 417	7 072	7 550	8 038	8 535
Gymnasieskola, externt	115 421	120 981	124 639	128 336	131 465
Anpassad gymnasieskola	4 475	4 565	4 656	4 749	4 844
Vuxenutbildning & SFI	9 854	10 101	10 303	10 509	10 719
Måltidsverksamhet	264	300	306	312	318
Summa Utbildningsnämnd	764 933	796 683	817 672	843 226	860 974

Volymer

Förskola, grundskola och gymnasium bokslutsregleras. Det vill säga faktiskt antal elever under året stäms av mot budgeterat antal elever. Om det är fler elever blir det tillskott av resurser eller tvärtom.

		2023	2024	2025	2026	2027
Förskola, barn 1-5 år	Antal	1 305	1 335	1 314	1 334	1 308
Servicegrad förskola	procent	93	93	93	93	93
Skolverksamhet & skolbarnsomsorg	Antal	3 276	3 262	3 307	3 339	3 364
Gymnasieskola, internt	Antal	57	46	48	50	52
Gymnasieskola, externt	Antal	939	950	960	970	974
Grundsärskola	Antal	14	21	22	23	24
Individintegrerade elever grundskola	Antal	6	7	8	9	10
Förskola, barn 1-5 år	å-pris	144 060	152 846	157 725	162 408	167 819
Skolverksamhet & skolbarnsomsorg	å-pris	127 996	135 681	139 780	143 997	148 340
Gymnasieskola, internt	å-pris	165 211	161 348	164 896	168 360	171 769
Gymnasieskola, externt	å-pris	122 919	130 159	132 816	135 504	138 291
Grundsärskola	å-pris	600 000	737 190	753 636	770 130	786 708

11.9 Bygg och miljönämnden

Driftbudget

Bygg och miljönämnden ansvarar för bygglovshandläggning, kart-, mät- och GIS-verksamhet, miljö- och hälsoskydd, serveringstillstånd och trafikplanering.

Fördelning av kommunbidrag per verksamhet

	2023	2024	2025	2026	2027
Nettokostnad i tkr					
Bygg- och miljönämnd					
Nämndkostnader	1 286	1 312	1 338	1 365	1 392
Stadsbyggnad	5 412	5 520	5 630	5 743	5 858
Trafikplanering	282	286	292	298	304
Serveringstillstånd	61	62	63	64	65
Miljö- och hälsoskydd	2 630	2 669	2 722	2 776	2 832
Ospecificerat	200	0	0	0	0
Summa Bygg- och miljönämnd	9 671	9 849	10 045	10 246	10 451

12. Ekonomistyrningsprinciper

God ekonomisk hushållning

Enligt 11 kap. 1 § kommunallagen ska kommuner och regioner ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer.

- Mål och riktlinjer ska finnas för god ekonomisk hushållning.
- Återställningstiden för negativa resultat är tre år och skall beslutas i samband med antagande av budgeten.
- Synnerliga skäl för att inte återställa negativa resultat ska tas upp både i budget och årsredovisning.
- Upprättande av åtgärdsplaner ska ske vid negativa resultat.
- Revisionen ska bedöma uppfyllelsen av målen för god ekonomisk hushållning i årsredovisning och delårsrapport.

För att finansiera en verksamhet över tid krävs normalt sett mer än ett nollresultat. Om man under ett år förbrukar mer pengar än man får in innebär det att det blir kommande år, eller kommande generationer, som måste betala för överkonsumtionen. Nedan ges ett antal skäl till att ett positivt resultat behövs för att nå god ekonomisk hushållning.

- Finansiera investeringar och värdesäkra anläggningstillgångar
- Stora pensionsavgångar medför ökade pensionsutbetalningar
- Konjunkturanpassat resultat
- Resurser för utveckling

För att motsvara kravet på god ekonomisk hushållning räcker det med andra ord inte med att intäkterna är i nivå med kostnaderna. En kommun ska ange de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Kommunsektorn har utvecklat en norm för överskotts-mål, 2 procents resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag. I publikationer från SKR och Kommuninvest trycks det på att kommunen måste utgå från dess unika situation, det innebär att finansiellt mål kan variera mellan 1-5 procent av skatter och kommunalekonomisk utjämning.

Budgetdisciplin

Det är av stor vikt att alla verksamheter, nämnder med flera genomför sitt uppdrag inom givna ekonomiska ramar. Därför ska styrelse och nämnder besluta om en verksamhetsplan där både verksamhetsmål och budget fastställs senast 31 december året innan budgetåret startar och anmäls till kommunfullmäktige. Tillsammans bidrar detta till att kommunens finansiella mål uppnås.

Verksamheternas samlade resultat presenteras för nämnden via månatliga ekonomiska prognoser. Visar den samlade bilden för nämnden ett underskott har nämnden en skyldighet att vidta åtgärder. En handlingsplan för att hantera den ekonomiska obalansen ska då upprättas, innehållande konkreta åtgärder, analys och konsekvens av åtgärd, samt beslutas av nämnd. Vidare ska kommunstyrelsen underrättas om handlingsplanen och hur arbetet med att genomföra åtgärderna fortgår till dess att ekonomi i balans råder för nämnden.

Balanskrav och resultatutjämningsreserv

Balanskravsresultatet ska vara årets resultat efter balanskravsjusteringar och förändring av resultatutjämningsreserv. Balanskravsjusteringar är realisationsvinster och förluster som ska "räknas av" resultatet, för att synliggöra det underliggande resultatet (balanskravsresultatet). Syfte med balanskravet är att kommuner och regioner ska säkerställa en god ekonomisk hushållning.

Resultatutjämningsreserven i Knivsta Kommun är avsedd för att skapa trygga och stabila ekonomiska förutsättningar med hänsyn till kommunens särskilda förutsättningar. Det kan handla om att utjämna svängningar i intäkterna över konjunkturcyklerna, hantera förändrade ekonomiska förutsättningar på grund av statliga beslut eller som ett verktyg vid hög befolkningstillväxt.

Allt över 1 procent av det årliga överskottet får avsättas till resultatutjämningsreserven. Taket för hur stort belopp som sammanlagt får finnas i reserven vid utgången av varje redovisningsår är maximalt 10 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning.

Regler och principer för budgetramar

Kommunfullmäktiges beslut om budgeten är fastställande av de ekonomiska ramar och mål som skall gälla för de olika delarna av den kommunala verksamheten. Budgeten fördelas och beslutas på sådant sätt att den är oberoende av vilken organisation som kommunen väljer att jobba efter och vilken driftform som väljs. Indelningen i verksamhetsområden (block) följer i stort den uppdelning som görs i kontoplanen Kommun-Bas (SKR). Inom beslutade anslag har nämnder och styrelse till uppgift att sköta den löpande verksamheten.

De tillgängliga resurserna bestämmer graden av måluppfyllelse – ekonomin sätter gränsen och förutsätter optimalt resursutnyttjande. Om nämnd eller styrelse under löpande verksamhetsår finner att man inte kan fullgöra anförtrodd verksamhet, inom ramen för av kommunfullmäktige beviljat anslag, mål och resultatkrav ska tvingande nivåer enligt lagstiftning och myndighetskrav prioriteras.

Budgetramarna är en nettokostnadsram avseende driftbudgeten, nämnderna beslutar om nivån på externa intäkter i samband med nämndens internbudget och verksamhetsplan.

Omfördelning av tilldelade anslag är möjligt av nämnd och görs lämpligen i samband med beslut om nämndens årliga verksamhetsplan. Uppföljning och rapportering till nämnd görs ca 5 gånger per år och anmälas till kommunstyrelsen.

Regler och principer vid bokslutsreglering

Bokslutsreglering gäller för beviljade barn och elever i förskola och grundskola, gymnasieskola, grundsärskola, gymnasiesärskola, snöröjning samt SFB kommunala kostnaden enligt följande:

- faktiskt antal barn/elever inom förskola, grundskola och anpassad grundskola samt egen verksamhet inom gymnasieskolan enligt de räkningar som genomförs per 15 april och 15 oktober,
- faktiskt antal individintegrerade elever inom grundskola enligt de räkningar som genomförs per 15 april och 15 oktober,
- faktiska kostnader för köpta elevplatser inom gymnasieskola och anpassad gymnasieskola regleras mot verkligt utfall,
- faktiska kostnaden för snöröjning regleras i bokslutet mot ett snitt av de tre närmast föregående årens kostnader,
- faktiska kostnaden för återbetalning av de första 20 timmarna till Försäkringskassan avseende ärenden enligt socialförsäkringsbalken (SFB, tidigare LASS), med avstämning 1 oktober mot budgeterat antal,
- faktiska kostnadsökningen som exploateringsinvesteringar genererar för gata och park i kapitaltjänstkostnader.

Vid antalsregleringen för förskola, grundskola, anpassad grundskola och internt gymnasium uppgår regleringen per barn respektive elev till à-priset minskat med 25 tkr. Avdraget avser fasta kostnader utöver barn/elevpeng och lokalpeng, som inte påverkas av volymen under pågående budgetår. Vid regleringen av individintegrerade elever uppgår regleringen per elev till 230 tkr.

Budgeterade medel för verksamheterna extern gymnasieskola och anpassad gymnasieskola får inte omdisponeras till annan verksamhet utan nytt kommunfullmäktigebeslut.

Regler och principer för investeringar

Beviljad investeringsutgift är bunden till ett projekt och är ett utgiftstak. Om det befaras att en investering inte kan genomföras inom beviljat anslag och ingen möjlighet finns till omdisponering mellan nämndens beviljade investeringsprojekt, åligger det berörd nämnd att föra ärendet vidare till kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen kan besluta om utökad ram via omdisponering av KS ofördelade investeringsmedel, alternativt vidare till kommunfullmäktige för utökade investeringsramar.

Investeringar innebär inte per automatik en utökad driftbudget för eventuella ökade kapitaltjänstkostnader. För investeringar/ anläggningstillgångar utgår internränta på bokfört värde. Alla förändringar mellan projekt och disponering av ofördelade medel ska beslutas av respektive nämnd/styrelse. Uppföljning av investeringsprojekt utfall och prognos görs i bokslut (delår- och årsbokslut) och beslutas av respektive nämnd samt anmäls till kommunstyrelsen.

Resursfördelningsmodell

Resursfördelningsmodellen syftar till att ge kommunens verksamheter kompensation för inflation, omvärldsförändringar och ökade volymer i takt med att kommunens befolkning växer och därmed det kommunala servicebehovet.

Indexuppräkningsmodell

SKR bedömer pristrycket i kommunal verksamhet varje år (inflation och kvalitet). Med utgångspunkt i pristrycket ska en avvägning göras mellan kompensation för ökade kostnader och krav på effektivisering göras. Indexuppräkningsmodellen av de ekonomiska ramarna per verksamhet är differentierad.

Politiskt betingade förändringar

Politiken bestämmer ambitionsnivån och prioriteringar. I den årliga omvärldsspaningen påvisar förvaltningen på viktiga aktuella förändringar eller annan viktig information att ta hänsyn till i budgetprocessen. Vidare lämnas en ekonomisk bedömning av förändringens art. Denna information hanteras som ”politiskt betingade förändringar” genom avdrag eller tillägg i budgeten.

Volymuppräkningsmodell

Volymuppräkningsmodellen grundar sig i den befolkningsprognos som årligen revideras med hjälp av statistik från SCB och byggnadsplaner i kommunen.

Verksamheter som erhåller volymuppräkningsmodell:

1. Förskoleverksamhet (förändring antal barn * peng)
2. Grundskoleverksamhet (förändring antal elever * peng)
3. Gymnasieskola (förändring antal elever * peng)
4. Anpassad grundskola (förändring antal elever * peng)
5. Ordinärt boende Sol HSL (förändring antal invånare * peng utjämningsystem)
6. Hemtjänst (förändring i konsumtionsanalys biståndsbedömda timmar * peng per timme)
7. Allmän fritid och kultur (förändring antal invånare 6 - 18 år * fast peng per invånare)
8. Gator och vägar (förändring antal invånare * fast peng per invånare)
9. Parker (förändring antal invånare * fast peng per invånare)
10. LSS uppräkningsmodell (bedömd förändring antal insatser * fast peng)
11. Individ och familjeomsorg (förändring antal invånare * peng utjämningsystem)
12. Gata och park (förändring kapitaltjänstkostnad orsakad av exploateringsinvesteringar)

Övriga kommunala verksamheter justeras genom engångstillägg vartefter margineffekter uppstår och/eller en bedömning efter vad det ekonomiska läget tillåter (se punkten politiskt betingade förändringar).

Bilaga 1 Kommunfullmäktiges program för utförare

Inledning

Kommunen är huvudman för all kommunalt finansierad verksamhet, oavsett om den bedrivs i egen regi eller om den genom avtal överlämnats till en privat utförare. Kommunen är därmed skyldig att följa upp och kontrollera inte enbart egna verksamheter utan även verksamheter som bedrivs i privat regi i enlighet med kommunallagen.

Kommunfullmäktige ska därför besluta om ett program med mål och riktlinjer för sådana kommunala angelägenheter som utförs av privata utförare för varje mandatperiod. I programmet ska det anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses.

Programmet vänder sig utförare av kommunalt finansierad verksamhet och i synnerhet privata utförare. Aktualisering och uppdatering av programmet görs i mål och budget varje år.

Mål för verksamheten

Mål för verksamheten beslutas av Kommunfullmäktige årligen i kommunens ”mål och budget” nedbrutet i långsiktiga inriktningsmål som gäller för samtliga nämnder under mandatperioden. Målen gäller för all kommunalt finansierad verksamhet. De fastställda målen i kommunens ”mål och budget” anger riktningen och ska beaktas vid upphandling och avtalsskrivning i den mån det är relevant.

Programmets omfattning

Programmet ska gälla all den verksamhet som kommunen upphandlar, det vill säga inom alla verksamhetsområden – vård och omsorg, fritid och kultur, skola och förskola, hälso- och sjukvård, gator och park, fastighetsförvaltning, kommunikationer och annan infrastruktur etc. Programmet riktar sig främst mot kommunala verksamheter som tydligt riktar sig till och rör invånarna. Det kan handla om såväl hela verksamheter (exempelvis särskilda boende för äldre) som delar av en verksamhet med stor betydelse för invånaren/brukaren (exempelvis måltidsverksamhet och lokalvård i skolan).

Mål och riktlinjer för uppföljning

Generella mål för uppföljning

- Säkerställa kraven i avtalen är uppfyllda och att minimera och förebygga brister hos utförarna, till exempel bristande kvalitet och ekonomiska oegentligheter.
- Utveckla och förbättra den verksamhet som bedrivs hos utförarna genom att resultaten av uppföljningarna läggs till grund för kvalitetsutvecklingsarbetet.
- Utveckla och förbättra styrning, till exempel genom att ändra avtalsskrivningar och förbättra informationen och den löpande dialogen med utförarna.

Generella riktlinjer för uppföljning

- Ansvaret för uppföljning ska organiseras så att de krav som finns på oberoende granskning och kompetens hos granskaren säkerställs.
- Styrelse och nämnder ska säkerställa att det finns tillräckliga resurser för uppföljningsarbetet.
- Kontroll och uppföljningsarbetet av verksamhet som drivs i egen regi ska utformas på liknande sätt som för privata utförare gällande den egen regi som verkar inom samma regelverk och konkurrerar med privata utförare.

Definition av utförare

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om vården av en kommunal angelägenhet. Det kan handla om olika företagsformer som aktiebolag, stiftelser, enskilda firmor, idébundna organisationer etc.

Med privat utförare avses inte ett hel- eller delägt kommunalt bolag. Inte heller avses stiftelse som kommunen ensam eller tillsammans med någon annan bildat eller förening där kommunen bestämmer tillsammans med någon annan.

Formellt överlämnas en verksamhet vanligen efter ett upphandlingsförfarande (LOU, LUF) eller genom valfrihetssystem (LOV) samt att avtal tecknas med de privata utförarna.

Programmet omfattar inte fristående förskolor och skolor eftersom de är egna huvudmän för verksamheten och alltså inte är upphandlad verksamhet utan reglerad genom tillståndsgivning.

Konkurrensneutralitet

Om den kommunala verksamheten agerar i konkurrens med privata utförare och verksamheten tydligt riktar sig till och rör medborgarna ska likvärdiga villkor gälla för uppdraget och i fråga om ersättning för utförandet. Inom programmets omfattning gäller detta ovillkorligen verksamhet enligt LOV, lagen om valfrihetssystem.

Allmänhetens insyn

Av kommunallagen framgår att kommunen ska se till att när avtal sluts med privat utförare så ska kommunen genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över.

Nämnder ska genom avtalet tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnas över till utföraren. Det ska i avtalet skrivas in att utföraren ska lämna information som kommunen begär. Utförarens skyldighet att lämna uppgifter begränsas till att omfatta sådana uppgifter som inte strider mot lag eller författning eller anses utgöra företagshemligheter.

Den information som begärs in ska ha en koppling till upphandlingen och avtalet samt den kommunala verksamhet som utförs. Information som kan begäras kan exempelvis röra kvalitet, avvikelser, personaltäthet, personalens utbildning, miljöarbete, integration, jämställdhet och årsredovisning.

Allmänheten ges inte rätt att direkt få ut handlingar av utföraren utan det är endast kommunen som kan begära ut uppgifter. De uppgifter som kommunen erhållit blir allmänna handlingar i kommunen.

Informationsskyldighet

Kommunens informationsskyldighet framgår av kommunallagen som stadgar att när enskilda personer kan välja mellan olika utförare ska nämnden lämna information om samtliga utförare. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar och lättillgänglig. Nämnderna ansvarar för att informationsskyldigheten uppfylls via information på kommunens hemsida. Information ska finnas om den egna verksamheten och om privata utförares verksamheter som finns inom kommunen.

Nämndernas ansvar

Varje nämnd ansvarar för uppföljning och kontroll inom sitt ansvarsområde och svarar för att detta regleras i de avtal som träffas med utförare. Redan i upphandlingsdokumenten ska nämndens krav enligt detta program beskrivas.

Vidare ansvarar nämnderna för att utarbeta en årlig uppföljningsplan som ska biläggas nämndens verksamhetsplan. Planen ska omfatta samtliga utförare oavsett driftform. I planen ska ingå:

- en inventering/sammanställning av samtliga verksamheter/utförare,
- vad som ska följas upp (verksamheter, områden)
- när och hur uppföljningen ska ske (t ex tillsyn, verksamhetsuppföljning, avtalsuppföljning)

Granskningar och uppföljningar ska genomföras på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt. Resultaten av genomförd uppföljning dokumenteras och redovisas i nämnden, vidare ska resultaten bidra till kvalitetsutveckling av nämndernas verksamheter.

Återrapportering till kommunfullmäktige

Återrapporteringen av nämndernas arbete med uppföljningar utgår från uppföljningsplanen och sker via verksamhetsberättelsen för helår. En sammanfattning och bedömning för kommunen som helhet sker i det kommunövergripande bokslutet.